

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-112>

УДК 330.322

ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИЗИКІВ ІТ-ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

ASSESSING INVESTMENT RISKS OF IT COMPANIES IN CONDITIONS OF GEOPOLITICAL INSTABILITY

Романів Антон Володимирович

аспірант,

Національний університет «Львівська політехніка»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-2961-4550>**Romaniv Anton**

National University Lviv Polytechnic

У статті розглядаються теоретичні та практичні аспекти аналізу інвестиційних ризиків ІТ-підприємств у контексті геополітичної нестабільності. Розкрито сутність інвестиційних ризиків, їх класифікацію та особливості прояву в ІТ-секторі з урахуванням високої динамічності, інноваційності та глобального характеру діяльності компаній. Проаналізовано вплив політичних, економічних, операційних і технологічних чинників на інвестиційну привабливість ІТ-бізнесу, а також обґрунтовано необхідність застосування комплексного підходу до оцінювання ризиків із використанням кількісних і якісних методів. Визначено ключові напрями мінімізації ризиків, зокрема диверсифікацію діяльності, підвищення рівня кібербезпеки та впровадження гнучких бізнес-моделей, що сприяє забезпеченню стійкого розвитку ІТ-підприємств.

Ключові слова: інвестиційні ризики, ІТ-підприємство, геополітична нестабільність, ризик-менеджмент, цифрова економіка, інвестиційна діяльність.

This article is devoted to the study of theoretical and practical aspects of investment risk assessment of IT enterprises under conditions of geopolitical instability. The relevance of the research is the growing influence of external political, economic, and technological factors on the functioning of IT companies in the context of globalization and digital transformation. The paper examines the essence of investment risks, their classification, and the specific features of their manifestation in the IT sector, which is characterized by a high level of innovation, rapid technological change, and strong dependence on human capital. Particular attention is paid to the analysis of key risk factors, including political, economic, operational, technological, and regulatory risks that significantly affect the investment attractiveness and financial stability of IT enterprises. The study highlights that geopolitical instability, including military conflicts, economic sanctions, and increased cyber threats, creates additional challenges for business continuity and strategic development. Special emphasis is placed on the application of an integrated approach to risk assessment, which involves the formation of a generalized risk indicator based on a system of interrelated criteria. Such an approach allows for a more accurate evaluation of the resilience, adaptability, and overall performance of IT enterprises, especially in crisis conditions. The practical part of the study includes the analysis of real cases of leading IT companies that have faced geopolitical challenges. These cases demonstrate effective strategies for risk mitigation, such as geographic diversification, implementation of distributed teams, investment in cloud technologies and cybersecurity, and rapid adaptation to external changes. The results of the research confirm that effective investment risk management requires a systematic and flexible approach that combines strategic planning, continuous monitoring of the external environment, and the implementation of modern risk management tools.

Keywords: investment risks, IT enterprise, geopolitical instability, risk management, digital economy, investment activity.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується зростанням геополітичної напруженості, що виявляється у військових конфліктах, санкційній політиці, нестабільності фінансових

ринків та порушенні глобальних ланцюгів постачання. Для ІТ-підприємств, які функціонують у глобалізованій цифровій середовищі, ці фактори створюють додаткові ризики для

реалізації інвестиційних проєктів. Високий рівень невизначеності ускладнює прогнозування результатів інвестування, що зумовлює необхідність удосконалення підходів до оцінювання інвестиційних ризиків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика інвестиційних ризиків широко досліджується у працях вітчизняних науковців, зокрема у сфері фінансового менеджменту, інвестиційного аналізу та стратегічного управління. Так, Гулик Т.В. та Горб Є.Ю. досліджують методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів з урахуванням ризиків в умовах невизначеності. Автори підкреслюють необхідність використання комплексного підходу, який поєднує традиційні фінансові показники (NPV, IRR) із методами аналізу ризиків, зокрема сценарним підходом та аналізом чутливості. Це дозволяє підвищити обґрунтованість інвестиційних рішень та врахувати вплив нестабільного середовища на результати проєктів [1]. Іоанно В.В., Романенко К.М. та Васильєва Н.Б. акцентують увагу на особливостях інвестиційних стратегій у сфері ІТ. Вони зазначають, що ІТ-підприємства функціонують у середовищі підвищеної динамічності та невизначеності, що зумовлює необхідність адаптивних стратегій управління ризиками. Автори підкреслюють важливість диверсифікації, інноваційності та орієнтації на глобальні ринки як ключових факторів забезпечення стійкого розвитку ІТ-компаній [2]. Карпенко А., Крайнік О. та Пожуєв Д. розглядають трансформацію методів оцінювання інвестиційної привабливості підприємств в умовах воєнного стану. Вони пропонують інтегровану методичку оцінювання, яка враховує не лише фінансові показники, а й рівень операційної стійкості, географічні ризики та здатність підприємства до адаптації. Такий підхід, на думку авторів, є більш адекватним в умовах високої невизначеності та дозволяє підвищити точність оцінювання інвестиційної привабливості [3].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Водночас, незважаючи на значну кількість наукових праць, питання комплексного оцінювання інвестиційних ризиків ІТ-підприємств саме в умовах геополітичної нестабільності потребує подальшого дослідження. Зокрема, недостатньо висвітленими залишаються аспекти інтеграції традиційних фінансових методів оцінювання з сучасними підходами до аналізу ризиків, що

враховують цифровізацію, глобалізацію та воєнні фактори.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування теоретико-методичних підходів до оцінювання інвестиційних ризиків ІТ-підприємств та визначення ефективних інструментів їх мінімізації в умовах геополітичної нестабільності.

Вклад основного матеріалу дослідження. У сучасному глобалізованому світі ІТ-сектор є одним із найбільш динамічних та інноваційних напрямів економіки. Водночас він залишається вразливим до впливу зовнішніх факторів, серед яких особливе місце займає геополітична нестабільність. Для інвесторів, які розглядають ІТ-підприємства як об'єкт вкладень, важливим завданням є комплексне оцінювання ризиків, що можуть вплинути на прибутковість і стійкість бізнесу.

Інвестиційні ризики ІТ-підприємств – це ймовірність втрат або недоотримання прибутку внаслідок внутрішніх і зовнішніх факторів. До внутрішніх належать організаційна структура, рівень кваліфікації персоналу, технологічна база, інноваційний потенціал. Зовнішні чинники включають політичну нестабільність, макроекономічні коливання, зміни законодавства, конкуренцію та розвиток технологій.

До основних інвестиційних ризиків різних галузей належать політичні ризики, пов'язані з нестабільністю державної політики та можливими змінами регуляторної середовища, а також воєнні ризики, що виявляються в загрозі фізичного пошкодження виробничих активів та порушення господарської діяльності. Важливими є економічні ризики, зокрема інфляційні процеси, валютні коливання та нестабільність ринкової кон'юнктури, а також регуляторні ризики, що виникають внаслідок змін у податковому та правовому полі.

Окрему групу становитимуть операційні ризики, серед яких логістичні обмеження, перебої в енергозабезпеченні та кадрові виклики, зумовлені дефіцитом кваліфікованих працівників та міграційними процесами. Водночас зростає значення екологічних та соціальних ризиків, пов'язаних із необхідністю дотримання стандартів ESG, забезпечення екологічної безпеки, належних умов праці та соціальної відповідальності бізнесу. Сукупний вплив зазначених ризиків визначає інвестиційну привабливість галузі та потребує впровадження ефективних механізмів їх мінімізації [4, с. 111].

До ключових особливостей ІТ-бізнесу належать висока залежність від людського капіталу, швидка зміна технологій, глобальний характер діяльності та чутливість до регуляторних змін [2, с. 10].

У сучасних умовах глобалізації та цифровізації економіки ІТ-підприємства відіграють ключову роль у формуванні інноваційного потенціалу держав і розвитку міжнародного бізнесу. Водночас їхня діяльність дедалі більше залежить від зовнішніх факторів, зокрема геополітичної ситуації у світі. Військові конфлікти, економічні санкції, політична нестабільність та зростання кіберзагроз суттєво впливають на функціонування ІТ-компаній і підвищують рівень інвестиційних ризиків.

Особливо актуальним це питання стало для українського ІТ-сектору після 2022 року, коли підприємства змушені були адаптуватися до умов війни, забезпечуючи безперервність бізнес-процесів і зберігаючи довіру міжнародних партнерів. У цьому контексті важливим є аналіз реальних кейсів компаній, які зіткнулися з подібними викликами.

Наведена таблиця 1 узагальнює досвід провідних ІТ-підприємств, таких як EPAM Systems, SoftServe, Luxoft, Microsoft та Amazon Web Services, що дозволяє оцінити характер ризиків та ефективність управлінських рішень в умовах геополітичної нестабільності.

Аналіз представлених кейсів свідчить про те, що геополітична нестабільність є одним із ключових чинників, що формують інвестиційні ризики ІТ-підприємств. Вплив таких факторів проявляється через операційні перебої, втрату ринків, санкційні обмеження, кадрові виклики та зростання кіберзагроз.

Досвід компаній показує, що найбільш ефективними стратегіями мінімізації ризиків є диверсифікація географічної присутності, побудова розподілених команд, інвестування в хмарні технології та кібербезпеку, а також оперативна адаптація до змін зовнішнього середовища. Зокрема, успішні кейси демонструють, що гнучкість бізнес-моделі та швидкість прийняття управлінських рішень мають вирішальне значення для збереження стабільності та інвестиційної привабливості.

Водночас негативні приклади підтверджують, що надмірна залежність від окремих ринків або політичних режимів може призвести до суттєвих фінансових втрат і зниження капіталізації.

Більшість авторів [1, с. 103] оцінювання інвестиційних ризиків радить здійснювати на основі поєднання загальновідомих кількісних та якісних методів. До кількісних належать: аналіз чутливості, який дозволяє визначити вплив зміни окремих параметрів на результати проєкту; сценарний аналіз, що передбачає моделювання різних варіантів розвитку

Таблиця 1

Реальні кейси ІТ-підприємств, які зіткнулися з інвестиційними ризиками в умовах геополітичної нестабільності

Компанія	Ситуація	Основні ризики	Вжиті заходи	Результат
EPAM Systems	Значна присутність у Україні, Білорусі та РФ до 2022 р.	Операційні, ринкові, репутаційні	Релокація персоналу, вихід з РФ, диверсифікація ринків	Відновлення зростання, збереження клієнтів
SoftServe	Українська компанія з глобальними клієнтами під час війни	Операційні, кадрові, репутаційні	Розподілені команди, BCP, комунікація з клієнтами	Утримання клієнтів, розширення ринків
Luxoft	Концентрація ресурсів у Східній Європі	Геополітичні, санкційні	Релокація, диверсифікація клієнтів, кіберзахист	Зниження регіональної залежності
Microsoft	Глобальна діяльність у нестабільних регіонах	Кіберризики, політичні, репутаційні	Інвестиції в безпеку, вихід з РФ, підтримка України	Посилення довіри інвесторів
Amazon Web Services	Глобальний провайдер інфраструктури	Геополітичні, кіберризики	Розширення дата-центрів, підвищення надійності	Зростання попиту

Джерело: сформовано автором на основі [5; 6; 7; 8; 9; 10]

подій; розрахунок показників ефективності з урахуванням ризику (NPV, IRR з поправкою на ризик). Якісні методи включають експертні оцінки, SWOT-аналіз, PEST-аналіз, які дозволяють врахувати складні та слабоформалізовані фактори.

Глобальні геополітичні потрясіння 2020-2025 років істотно трансформували середовище міжнародного інвестування, поставивши під сумнів результативність традиційних підходів до оцінювання інвестиційної привабливості підприємств. У таких умовах традиційні підходи до оцінювання інвестиційних ризиків, які здебільшого ґрунтуються на аналізі фінансових показників та передбачають стабільність операційної середовища, виявилися неможливими повною мірою відобразити реальний рівень ризиків і потенціал підприємств [3, с. 608].

На нашу думку, метою підвищення точності оцінювання доцільно використовувати інтегрований підхід, що передбачає формування узагальнюючого показника ризику на основі системи індикаторів. Це дозволяє комплексно оцінити рівень ризику інвестиційного проєкту та приймати більш обґрунтовані управлінські рішення.

Досить цікавий інтегральний метод розглядають Карпенко А., Крайнік О., Пожуєв Д. [3]. Суть запропонованої ними методики полягає у адаптованій методології, яка включає розширену систему критеріїв. Методологія охоплює не лише економічні результати, а й рівень операційної стійкості, географічні ризики, здатність до адаптації та відновлення. Такий підхід дозволяє більш точно оцінити реальний стан підприємств, особливо в умовах високої невизначеності та зовнішніх загроз.

Емпіричні результати дослідження авторів [3] підтверджують більшу ефективність адаптованої методики, оскільки вона краще корелює з фактичними економічними показниками та інвестиційними потоками. Зокрема, вона адекватніше відображає переваги ІТ-сектору, який зберігає стійкість завдяки гнучкості та глобальній орієнтації, а також враховує диференціацію ризиків у традиційних галузях залежно від регіону розташування активів. У підсумку така методика забезпечує

більш точне прогнозування та підвищує обґрунтованість.

Ефективне управління інвестиційними ризиками передбачає реалізацію таких заходів [1, с. 13]: диверсифікацію інвестиційного портфеля; впровадження гнучких бізнес-моделей; розвиток систем кібербезпеки; використання хеджування валютних ризиків; формування резервів та страхування ризиків.

Отже, ефективне управління інвестиційними ризиками в ІТ-сфері потребує комплексного підходу, що поєднує стратегічне планування, антикризове управління та постійний моніторинг геополітичних процесів. Це дозволяє не лише мінімізувати загрози, але й використовувати нові можливості для розвитку в умовах нестабільності.

Висновки. Отже, традиційні методи аналізу, засновані переважно на фінансових показниках, не забезпечують достатньої точності в умовах кризових явищ і мають доповнюватися якісними та інтегрованими підходами. Застосування поєднання кількісних і якісних методів, зокрема сценарного аналізу, аналізу чутливості, SWOT- та PEST-аналізу, дозволяє більш повно врахувати вплив зовнішніх і внутрішніх факторів.

На основі аналізу реальних кейсів ІТ-компаній доведено, що ефективне управління інвестиційними ризиками передбачає впровадження гнучких бізнес-моделей, диверсифікацію діяльності, розвиток кібербезпеки та здатність до швидкої адаптації. Визначено, що інтегрований підхід до оцінювання ризиків сприяє підвищенню обґрунтованості інвестиційних рішень і забезпечує стійкий розвиток підприємств.

Таким чином, удосконалення системи управління інвестиційними ризиками є необхідною умовою підвищення конкурентоспроможності ІТ-підприємств і їх ефективного функціонування в умовах геополітичної нестабільності. Удосконалення системи ризик-менеджменту сприятиме адаптації ІТ-підприємств до змін довкілля та забезпечити їх стійке розвиток у довгостроковій перспективі. Перспективами подальших досліджень є розробка адаптивних моделей оцінювання ризиків з урахуванням цифровізації економіки та глобальних трансформацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гулик Т.В., Горб Є. Ю. Методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів з урахуванням ризиків в умовах невизначеності. *Вчені записки ТНУ імені В.І Вернадського*. 2020. Том 31 (70). № 6. С. 99-106.

2. Іоанно В.В., Романенко К.М., Васильєва Н.Б. Інвестиційні стратегії у сфері ІТ: аналіз ризиків та перспектив розвитку. *Причорноморські економічні студії*. 2025. № 92. С.9-18.
3. Карпенко А., Крайнік О., Пожуєв Д. Трансформація методів оцінювання інвестиційної привабливості підприємств в умовах воєнного стану. *Економічний аналіз*. 2025. Том 35. № 2. С. 607-622.
4. Кривошея В.О. Гарантування іноземних інвестицій у машинобудування України як чинник економічної стабільності в особливий період. *Актуальні проблеми економіки*. 2025. № 6 (288). С. 106-113.
5. Офіційний сайт українського онлайн ресурсу ІТ-спільноти URL: <https://dou.ua/> (дата звернення: 06.04.2026).
6. Офіційний сайт EPAM Systems URL: <https://www.epam.com>. (дата звернення: 06.04.2026).
7. Офіційний сайт SoftServe URL: <https://www.softserveinc.com>. (дата звернення: 06.04.2026).
8. Офіційний сайт Luxoft URL: <https://www.luxoft.com/> (дата звернення: 06.04.2026).
9. Офіційний сайт Microsoft URL: <https://www.microsoft.com>. (дата звернення: 06.04.2026).
10. Офіційний сайт Amazon Web Services URL: <https://aws.amazon.com>. (дата звернення: 06.04.2026).

REFERENCES:

1. Hulyk T.V., Horb Ye.Yu. (2020) Metody otsinky efektyvnosti investytsiinykh proektiv z urakhuvanniam ryzykiv v umovakh nevyznachenosti [Methods for evaluating the effectiveness of investment projects considering risks under uncertainty]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho* [Scientific Notes of V.I. Vernadsky Taurida National University], vol. 31 (70), no. 6, pp. 99-106.
2. Ioanno V.V., Romanenko K.M., Vasylieva N.B. (2025) Investytsiini stratehii u sferi IT: analiz ryzykiv ta perspektyv rozvytku [Investment strategies in the IT sector: risk analysis and development prospects]. *Prychornomorski ekonomichni studii* [Black Sea Economic Studies], no. 92, pp. 9-18.
3. Karpenko A., Krainik O., Pozhuiev D. (2025) Transformatsiia metodiv otsiniuvannya investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstv v umovakh voiennoho stanu [Transformation of methods for assessing investment attractiveness of enterprises under martial law]. *Ekonomichnyi analiz* [Economic Analysis], vol. 35, no. 2, pp. 607-622.
4. Kryvosheia V.O. (2025) Harantuvannya inozemnykh investytsii u mashynobuduvannya Ukrainy yak chynnyk ekonomichnoi stabilnosti v osoblyvyi period [Guaranteeing foreign investments in Ukraine's machine-building industry as a factor of economic stability in a special period]. *Aktualni problemy ekonomiky* [Actual Problems of Economics], no. 6 (288), pp. 106-113.
5. DOU (2026) Ofitsiynyi sait ukrainskoho onlain resursu IT-spilnoty [Official website of the Ukrainian IT community online resource]. Available at: <https://dou.ua/> (accessed April 06, 2026).
6. EPAM Systems (2026) Ofitsiynyi sait EPAM Systems [Official website of EPAM Systems]. Available at: <https://www.epam.com> (accessed April 06, 2026).
7. SoftServe (2026) Ofitsiynyi sait SoftServe [Official website of SoftServe]. Available at: <https://www.softserveinc.com> (accessed April 06, 2026).
8. Luxoft (2026) Ofitsiynyi sait Luxoft [Official website of Luxoft]. Available at: <https://www.luxoft.com/> (accessed April 06, 2026).
9. Microsoft (2026) Ofitsiynyi sait Microsoft [Official website of Microsoft]. Available at: <https://www.microsoft.com> (accessed April 06, 2026).
10. Amazon Web Services (2026) Ofitsiynyi sait Amazon Web Services [Official website of Amazon Web Services]. Available at: <https://aws.amazon.com> (accessed April 06, 2026).

Дата надходження статті: 07.04.2026

Дата прийняття статті: 29.04.2026

Дата публікації статті: 06.05.2026